

Till Socialdepartementet

Socialförsäkringsministern

Stockholm den 17 februari 2021

103 33 Stockholm

Autism- och aspergerförbundet tillskriver Socialdepartementet med anledning av redovisningen av ISF:s förstudie till uppdraget att utvärdera reformen om reformerade stöd för personer med funktionsnedsättning.

I sin studie framför ISF bland annat att det kan bli svårare att komma upp till de högre ersättningsnivåerna inom omvårdnadsbidraget, jämfört med förutsättningarna inom det tidigare vårdbidraget.¹ Förbundet kan konstatera att detta var en av de farhågor som man framförde i samband med införandet av omvårdnadsbidraget. Dessa synpunkter uttrycktes tydligt i remissvaret inför införandet av den nya ersättningen.

Trösklarna för respektive nivå i ersättningen är, genom nivåbeskrivningarna, för högt satta. En central orsak till detta är att beskrivningarna för respektive nivå inte stämmer överens med den praxis som fanns för vårdbidraget. Renodlingen av ersättningen omvårdnadsbidrag har således medfört en tydligt negativ marginaleffekt för enskilda personer och familjer.

Eftersom man inte längre väger samman merkostnader samt omvårdnads- och tillsynsbehov så kan en del av de föräldrar som tidigare hade vårdbidrag numera inte nå upp till den lägsta nivån, varken för omvårdnadsbidrag eller för merkostnadsersättning. Detta trots att de har barn med betydande behov av stöd utöver normalt föräldraansvar. Förbundet anser därför att nivåerna måste anpassas så att trösklarna för nivåerna i ersättningarna inte stänger ute föräldrar med berättigade behov av ersättningen.

Förbundet framförde i sitt remissvar att de behov som definieras under rubriken "Helt omvårdnadsbidrag" är så stora och ovanliga att mycket få familjer i praktiken skulle komma att kunna få helt bidrag. Det blev en hård och oönskad konsekvens av införandet av omvårdnadsbidraget. Exempelvis nämns under nivå 4 (tillsyn) att behovet ska finnas i princip dygnet runt. De flesta barn befinner sig dock i annan omsorg (skola, förskola, fritidshem etc.)

¹ Sid. 6 i förstudien.

under delar av dygnet och kan därför enligt beskrivningen inte få helt omvårdnadsbidrag för tillsyn. Enligt praxis för vårdbidrag fick många föräldrar till barn med autism helt vårdbidrag, eftersom barnen hade stora behov av omvårdnad och tillsyn jämfört med barn i motsvarande ålder.²

Förbundet befarade att många av dessa familjer skulle komma att förlora delar av bidraget med de nya nivåerna och därmed inte bli kompenserade för det mycket stora merarbete de utför på grund av barnens funktionsnedsättning.³ Dessa farhågor har nu besannats.

Vidare konstaterar ISF i sin redovisning av förstudien att det finns en otydlighet och variation i hur Försäkringskassan förhåller sig till föräldraansvaret och jämförelser med barn i motsvarande ålder. Även detta var något som förbundet tydligt framförde i remissvaret inför införandet av omvårdnadsbidraget. Förbundet anser att det behövs tydliga riktlinjer för vad som är normalt föräldraansvar samt att dessa riktlinjer ska utarbetas av sakkunniga. Det är ett stort problem för rättssäkerheten att varje enskild handläggare idag skönmässigt bedömer vad som är normalt föräldraansvar. Det gör att bedömningen blir godtycklig och helt beroende av den enskilde handläggares personliga erfarenheter av barn och vad barn i en viss ålder normalt klarar av.

Autism- och Aspergerförbundet vill uppmana Socialdepartementet att säkerställa att föräldrar till barn med funktionsnedsättning får den ersättning för det merarbete de utför. Det är hög tid att snabbt tillskapa en mer långsiktigt hållbar lösning. Socialförsäkringen, där omvårdnadsbidraget ingår, har en viktig samhällsroll och ska utgöra en trygghet för familjer, särskilt i tider av kris.

Ulla Adolfsson

Ordförande

² RFV Anser 2004:4 och ISF Rapport 2013:12 s. 22.

³ Prop. 2017/18:190, sid 68 och 73.